

KONSTANTIN
PRESLAVSKY
UNIVERSITY
SHUMEN

ШУМЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ
“ЕПИСКОП КОНСТАНТИН ПРЕСЛАВСКИ”

ФАКУЛТЕТ ПО ХУМАНИТАРНИ НАУКИ

СПЕЦИАЛНОСТ ТЕОЛОГИЯ

Утвърждавам:

Декан:.....

КОМПЛЕКТ НА СТУДЕНТА

ДИСЦИПЛИНА:

История на Българската православна църква

ШУМЕН
2012

КОНСПЕКТ

за изпит по История на Българската православна църквата

за специалност “Теология”
редовно обучение

I. ИСТОРИЯТА КАТО НАУКА

Характер на научно-историческото знание. Историята в кръга на конкретните и емпирическите науки. Сродни, помощни науки на историята. Закономерност в историческите явления (обществено-историческо развитие). Степени в еволюцията на историческото знание. Философски теории за историческия живот. Методи на историческото знание. Процес на установяване на историческата истина. Образователно и възпитателно значение на историята.

II. ИСТОРИЯТА НА БЪЛГАРСКАТА ЦЪРКВА КАТО НАУКА

Съотношение между Българската и Вселенската църква (общи и частни признаци). Православие и народност. Значение на народността в живота на една поместна православна църква. Отношение между българската светска и църковна история. Предмет, метод, задачи и определение на българската църковна история като наука. Периодизация на българската църковна история.

III. ИЗВОРИ ЗА БЪЛГАРСКАТА ЦЪРКОВНА ИСТОРИЯ

Народните предания и историята. Видове извори (веществени, писмени; официални, частни и пр.). Български летописи, византийски хроники, латински анали, молдавски хроники, църковни кодекси, писма на владетели и йерарси, списъци на епархии, приписки, духовна литература (жития, служби, трактати, слова и др.)

IV. БЪЛГАРСКА ЦЪРКОВНА ИСТОРИОГРАФИЯ

Първи историографски опит - “История славянобългарска” от преп. Паисий Хилендарски. Подражатели на св. Паисий: Зографска българска история, “История во кратце о болгарском народе словенском” на йеросхимонах Спиридон и др. По-важни български периодически издания, свързани с българската църковна история. Трудове на гръцки, немски и български учени по време на църковно-националната борба. Църковно-исторически трудове от Освобождението на България (1878) до днес.

V. РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ХРИСТИЯНСТВОТО НА БАЛКАНИТЕ ПРЕЗ ПЪРВИТЕ ВЕКОВЕ ОТ ХРИСТИЯНСКАТА ЕРА И РАННОТО СРЕДНОВЕКОВИЕ

Проповед на св ап Павел в Македония и Ахайя. Негови ученици. Легенда за проповед на ап. Андрей в Гърция. Значение на римската провинция Македония за разпространение на християнството. Християнството на Балканите през I-IV в. Тракийското племе беси и християнството. Сердика и други вътрешни градове като християнски средища. Християнството сред готите в Малка Скития и Дакия. Йерарси - устроители на християнски мисии. Солунски папски викариат. Архиепископия Първа Юстиниана. Епархии на Балканите от VI до VIII в.

VI. СЛАВЯНИТЕ НА БАЛКАНИТЕ И ТЯХНОТО ХРИСТИЯНИЗИРАНЕ

Произход на славяните. Преселване на славяните на Балканите (според византийските извори). Славянски племена. Езическата вяра на балканските славяни. Християнството сред балканските славяни. Благоприятни условия и пътища за проникване на християнството сред славяните. Периоди в развитието на славянската писменост според Черноризец Храбър (IX-X в.).

VII. ПРАБЪЛГАРИТЕ И ХРИСТИЯНСТВОТО

Произход на прабългарите. Кубратовата държава. Езическата вяра на прабългарите. Покръстване на прабългарски владетели. Българската държава на Балканите. Прабългари и славяни в Скития и Долна Мизия. Хан Тервел и Византия (договор от 716 г.). Ролята на гръцкия език в официалните кръгове на България. Междусобици за българския престол през VIII в. Християнизиращо влияние на византийските пленници в България през времето на ханове Крум и Омуртаг. Гонения на християните при Омуртаг и Маламир. Мъченик Енравот (Воин). Хан Пресиан и християнството.

VIII. КНЯЗ БОРИС I И ХРИСТИЯНСТВОТО В БЪЛГАРИЯ

Причини за покръстването на княз Борис I (външнополитически, вътрешнополитически и лични). Анализ на сведенията във византийските и латинските извори за покръстването на княза. Място, време и извършители на покръстването. Положителен характер на делото на княз Борис I. Езическа реакция на прабългарското болярство и княз Владимир-Расате. Св. Фотий Цариградски и княз Борис I. Първоначално уредба на църковния живот в България. Чужди верски пропаганди (мюсюлманска, юдейска, арменска). Опити на княз Борис I да създаде независима българска църква - преговори с крал Людовик Немски и папа Николай I. 106 въпроса на княза към папата и отговори. Преговори на княз Борис I с Византия и учредяване на Българска автономна архиепископия (870). Усилия на Рим да възстанови духовната си власт в България. Вътрешно състояние на Българската църква при княз Борис I. Благотворно влияние на християнството върху поданиците и държавата.

IX. СЛАВЯНСКИТЕ ПРОСВЕТИТЕЛИ СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ

Извори за живота и дейността им. Етническа принадлежност. Солун през IX в. Образование и качества на Константин (Кирил) и Методий. Дейност на Константин в Константинопол. Мисия при арабите. Методий - управител на славянско "княжество". Монашески живот на Олимп. Хазарска мисия на братята. Въпросът за откритите мощи на св. Климент, Евангелието и Псалтира в Херсон. Време на изобретяване на славянската азбука. Апология на славянската писменост (Черноризец Храбър). Моравска мисия на св. Кирил и Методий. Рим и дейността на братята. Смърт на св. Кирил в Рим (869). Дейност на св. Методий като Панонски и Моравски архиепископ. Разгромяване на кирило-методиевото дело след смъртта на св. Методий (885). Дейността на техните ученици в Преслав и Охрид.

X. ПОЛОЖЕНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ЦЪРКВА ПРИ ЦАР СИМЕОН I (893-927), ПЕТЪР (927-969), БОРИС II (969-971), САМУИЛ (976-1014) И ИВАН ВЛАДИСЛАВ (1015-1018)

Икономическо и политическо състояние на българската държава. Първа българска патриаршия (ок. 917). Духовно състояние на българския народ (X-XII в.). Развитие на духовната книжнина. Св. Иван Рилски (+ 946) - живот и подвиг. Кратки исторически данни за Рилския манастир. Поп Богомил. Причини за появата и разпространението на богомилската ерес. Произход и същност на богомилството (догматически, нравствени, обществени възгледи). Полемика на Презвитер Козма срещу богомилството. Анализ на сведенията му за духовното състояние на Българската църква.

XI. ОХРИДСКАТА АРХИЕПИСКОПИЯ ПО ВРЕМЕ НА ВИЗАНТИЙСКОТО ГОСПОДСТВО (1018-1185)

Падане на България под византийско иго. Политика на имп. Василий II Българоубиец към българския народ. Три грамоти, дадени на Охридската архиепископия. Епархии. Отношение на приемниците на Василий II към Охридската архиепископия (погърчване на йерархията, разпространяване на гръцката писменост). Църковно-административна и книжовна дейност на архиепископ Теофилакт Охридски. Отношения между Цариградската патриархия и Охридската архиепископия. Намалване на Охридския църковен диоцез. Поява на XI-та фалшива Юстинианова новела.

XII. ОХРИДСКАТА АРХИЕПИСКОПИЯ (XIII-XVIII в.)

Положение на Охридската църква под латинска, българска и епирска власт. Архиепископ Димитър Хоматиан. Охридската църква под византийска и сръбска власт. По-видни охридски

архиепископи. Духовна просвета. Положение на Охридската архиепископия след османското нашествие. Причини за запазване на нейната независимост. Разширяване на Охридския диоцез (XV - първа половина на XVI в.). Връзки на Охридски архиепископи с Русия и Запада. Устройство и управление на Охридската архиепископия. Домогвания на Цариградската патриаршия да подчини Охридската църква. Унищожаване на Охридската архиепископия (подготовка, причини, отражение). Значение на Охридската църква за запазване народностното съзнание на българското население.

XIII. ТЪРНОВСКА АРХИЕПИСКОПИЯ И ПАТРИАРШИЯ (XII-XIV В.)

Възстановяване на българската държава. Учредяване на независима Българска архиепископия в Търново. Уния с Рим (характер, продължителност, значение). Отношения между Търновската и Охридската архиепископия. Признаване на Търновската църква за патриаршия (1235 г.). Диоцез и епархии. Стереми на папите Григорий IX, Инокентий IV и Николай IV да възстановят контрола си над Търновската църква. Отношения между Цариградската и Търновската патриаршия (XIII-XIV в.). Богомилството по време на Второто българско царство. Църковни събори срещу него при цар Борис и Иван Александър. Св. Теодосий Търновски и св. патриарх Евтимий. Търновска книжовно-просветна школа.

XIV. БЪЛГАРСКАТА ЦЪРКВА ПО ВРЕМЕ НА ОСМАНСКОТО РОБСТВО. ЦЪРКОВНО-НАЦИОНАЛНА БОРБА. ОСНОВАВАНЕ НА БЪЛГАРСКАТА ЕКЗАРХИЯ

Унищожаване на Търновската патриаршия. Търновският диоцез под властта на Цариградската патриаршия. Български новомъченици през епохата на османското робство. Възраждане на българския народ. Начало на борбата срещу гръцката висша църковна йерархия. Всенародно движение срещу гръцките владци преди и след Кримската война. Обявяване на независимостта на Българската църква (1860). Проекти за разрешаване на българо-гръцкия спор. Учредяване на Българската екзархия (1870). Първи църковно-народен събор (1871). Обявяване на Българската църква за "схизматична" (1872). Българската екзархия и революционните борби (1867-1877). Римокатолическа и протестантска пропаганда (XVIII-XIX в.).

XV. БЪЛГАРСКАТА ЕКЗАРХИЯ СЛЕД ОСВОБОЖДЕНИЕТО НА БЪЛГАРИЯ

Екзархията в Македония и Тракия до Балканската война. Състояние на Екзархията в границите на България - отношения между Църква и държава. Положение след Балканската война - намаляване на диоцеца, опити за реформи в нейното устройство и управление. Избор на нов екзарх и вдигане на схизмата (1945). Религиозно-просветна и благотворителна дейност. Римокатолическа, протестантска и теософска пропаганда след Освобождението.

XVI. ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПАТРИАРШИЯ. ДЕЙНОСТ И МЕЖДУЦЪРКОВНО ПОЛОЖЕНИЕ СЛЕД ВТОРАТА СВЕТОВНА ВОЙНА

Трети църковно-народен събор (1953). Избор на патриарх Кирил - кратка биография, научна и църковно-обществена дейност. Патриаршески избирателен събор (1971). Избор на патриарх Максим - кратка биография и църковно-обществена дейност. Участие на Църквата в икуменическото и миротворческото движение. Състояние на БПЦ след 1989 г. Отношения между Църквата и държавата. Разколи.

XVII. ЧУЖДЕСТРАННИ ПРОПАГАНДИ В БЪЛГАРИЯ

Начало и развой на униатското движение сред българите. Римокатолическата пропаганда до българо-гръцкия църковен спор. Цариградската уния от 1860 г. Град Одрин - стратегическият център на българската уния за експанзия в България. Лазаристката мисия сред българите. Развитие на униатското движение в Тракия и Македония след Берлинския договор. Униатството в България в края на XIX и началото на XX век. Личността на епископ Кирил Куртев. Опити на униатите да се установят в Неврокопската епархия. Мерки на Св. Синод на Българската православна църква (БПЦ) за ограничаване на римокатолическата пропаганда в страната.

Униатската пропаганда в Сливенската епархия. Сливенската епархийска църква и нейното административно устройство. Епархийските архиереи. Разрастване на униатската пропаганда в Сливенска епархия. Борба за чистотата на православието. Дейността на униатите в град Сливен. Построяване на униатски храмове в Гаджилово (Гранитово), Атолово и Каваклий (Тополовград). Борбите между униати и православни в селата Топузларе (Зорница) и Довруклий (Правдино). Униатските мисии в Малко Търново и Ямбол.

Старозагорската епархийска църква в защита на православието. Църковните борби през XIX век и участието на старозагорци в тях. Основаване на Старозагорската епархийска църква и административното ѝ устройство. Старозагорските митрополити. Селища на католическа пропаганда в епархията - Епархийското седалище Стара Загора, Свиленград, Казанлък, Армутлук (Присадец), Дервишка могила, Соуджак (Студена), Мустраклий (Мустрак). Връщане към православието

Римокатолическите мисии в Пловдивската епархия. Църковно-административно устройство на Пловдивската епархийска църква. Пловдивски архиереи. Организацията на католическата общност в Софийско-Пловдивската епархия. Капуцинската мисия в диоцеза. Пастирска и социална дейност на капуцините. Просветна дейност. Претенции на Франция за специален статут по време на богослуженията. Опити на епископ Викенти Пеев да изнудва Министерството на външните работи и на изповеданията. Униатството в селата Покрован, Атерен (Кобилино) и Куклен. Поглед върху мисията на архиепископ Ронкали в България (1925-1934 г.).

Римокатолическите мисии в Северна България. Състоянието на Никополската епархия през XVII и XVIII век. Управлението на пасионистите. Противодействие срещу католицизма в старите павликянски селища. Формиране на градски католически енории. Селищата на банатските българи. Проникване на католицизма в град Шумен и в село Ендже (Царев Брод), Шуменско. Създаване на православната енория в селото. “Пробив” във Видинска епархия. “Ловешка уния”. Протестантска пропаганда.

IV. ЛИТЕРАТУРА

- Цухлев, Д. История на Българската църква. Т. I. Първи период (864-1186). С., 1910.
- Станимиров, Ст. История на Българската църква. С., 1925.
- Снегаров, Ив. Кратка история на съвременните православни църкви (Българска, Руска, Сръбска). Т. II. С., 1946.
- Същият. Българска църковна история (записки). С., 1947.
- Динков, К. История на Българската църква (четива). С., 1953 (фототип. изд. - Враца, б.г.).
- История на България в 14 т. Т. 1-. С., 1981-.
- Иванов, Й. Български старини из Македония. 2 изд. С., 1931 (фототип. изд. - С., 1970).
- Православието в България. Н. Мизов. С., 1974.
- Станоев, Б. Православието и България. С., 1992.
- Марков, К. Духовен живот в българските земи през късната античност (IV-VI век). С., 1995.
- Кочев, Н. Християнството през IV - началото на XI век. Проблеми на проникването и утвърждаването му на Балканския полуостров. С., 1995.
- Венедиков, Ив. Прабългарите и християнството. 2 изд. Стара Загора, 1998.
- Николова, Б. Устройство и управление на Българската православна църква (IX-XIV век). С., 1997.
- Снегаров, Ив. История на Охридската архиепископия. Т. I-II. С., 1924-1931 (фототип. изд. - С., 1995).
- Златарски, В. История на българската държава през средните векове. Т. I. Ч. 1. С., 1918; Ч. 2. С., 1927; Т. II. С., 1934; Т. III. С., 1940 (фототип. изд. - С., 1994).
- Тодорова, О. Православната църква и българите XV-XVIII век. С., 1997.

Сто години от учредяването на Българската екзархия. Ред. патр. Кирил. С., 1971.

Априлското въстание и Българската православна църква. Ред. Т. Събев. С., 1977.

Българската патриаршия през вековете. Ред. Т. Събев. С., 1980.

Маркова, З. Българската екзархия 1870-1879. С., 1989.

Кирил, патр. Българската екзархия в Одринско и Македония след Освободителната война (1877-1878). Т. 1. Кн. 1-2. С., 1969-1970.

Йосиф I, екзарх. Писма и доклади. Съст. В. Георгиев и Ст. Трифонов. С., 1994.

Същият. Дневник. Съст. Хр. Темелски. С., 1992.

Цанков, Ст. Българската православна църква от Освобождението до настояще време. - ГСУ БФ. Т. XVI, 1939.

Калканджиева, Д. Българската православна църква и държавата 1944-1953. С., 1997.

Димитров, Б. Християнството в българските земи. Български манастири. С., 2000.

Дворник, Франсис. Славяните в европейската история и цивилизация. С., 2002.

Петров, П., Хр. Темелски. Църква и църковен живот в Македония. С., 2003 (Македонска библиотека, 46). - http://www.kroraina.com/knigi/pp_ht/pp_ht_1.html.

Алваджиев, Н. Старинни черкви в Пловдив. Пловдив, 2000.

Александров, Н. В памет на първия Старозагорски митрополит Методий Кусев (По повод 70-годишнината от смъртта му, 1922-1992). - Духовна култура, 1992, кн. 12.

Ангелов, В. Неврокопска епархия при управлението на митрополит Борис (1935-1948). - В: Религия и църква в България. С., 1999.

Ангелов, Д. Католическото дружество от източно-славянски обред "Св. св. Кирил и Методий" - София. - В: Календар "Св. св. Кирил и Методий". С., 1934.

Ангелов, Д. Създаването на унията и борбите около нея. - В: Календар "Св. св. Кирил и Методий". С., 1922.

Асенов, Б. Религиите и сектите в България. С., 1988.

Бехиньова, В. Барокът и литературата на българските католици. - Литературна мисъл, 1975, бр. 2.

Богданов, Ив. Българската литература в дати и характеристики 817-1965, С., 1965.

Боева, Е. Радева, М. Манастири, крепости, аязми, обичаи и легенди. Сливен, 2000.

Василев, Й. Летописи за Видинска епархия. Пловдив, 1999.

Ваташки Р. Българи в Папския институт за Изтока. - Трудове на катедрите по история и богословие на ШУ "Епископ Константин Преславски, 1998, кн. 2.

Ваташки, Р. Българската православна църква и римокатолическите мисии в България (1860 – 30-те години на XX век). (Допълнено и преработено издание). Шумен, 2007.

Ваташки, Р. Българската православна църква и римокатолическите мисии в Северна България и Пиринска Македония (през 20-те и 30-те години на XX век). Шумен, 2004.

Ваташки, Р. Католическата пропаганда в Сливенска епархия (20-те и 30-те години на XX век). Шумен, 2002.

Ваташки, Р. Мисията на пасионистите в Никополската епархия. С., 1998.

Ваташки, Р. Пловдивската епархийска църква и римокатолическите мисии в епархията (средата на XIX до 30-те години на XX век). Шумен, 2004.

Ваташки, Р. Старозагорската епархия в защита на православието (20-те и 30-те години на XX век). Шумен, 2003.

Ваташки, Р. Францисканската мисия в България 1245-1595. - В: Преславска книжовна школа, Т. 3, Шумен, 1998.

Въргов, Х. Конституцията на Българската православна църква (история и развой на Екзархийския устав) 1871-1921. С., 1921.

Г., С. Католическата пропаганда и нейното развитие в най-ново време в гр. Пловдив. Пловдив, 1909.

Генчев, Н. Възрожденският Пловдив. Пловдив, 1981.

Генчев, Н. Франция в Българското духовно възраждане. С., 1979.

Генчев, Н. Франция, католицизмът в Оrientsа и в България през 40-те - 50-те години на XIX век. - В: България и европейските страни през XIX-XX век. С., 1975.

Гиев, Г. Имената на нашите села. - В: Календар "Св. св. Кирил и Методий". С., 1947.

Гиев, Г. Кратки биографии на свещениците - българи, родени в Пловдивската епархия от покръстването на павликяните до днес. - В: Календар "Св. св. Кирил и Методий". С., 1937.

Гиев, Г. Кратки биографии на мисионерите капуцини чужденци, свещенодействували и работили в Софийско-Пловдивската епархия. - В: Календар "Св. св. Кирил и Методий". С., 1940.

Гошев, И. Пловдивските архиереи от турско робство. - В: Сборник в чест на Пловдивския митрополит Максим по случай 80 години от раждането му и 60 години от приемането на духовно звание. С., 1931.

Гюзелев, В. Кратък очерк върху отношенията между Римската църква и Българското царство през Средновековието. - В: Католическата духовна култура и нейното присъствие и влияние в България. С., 1992.

Гюлов, Д. Католическите училища в България. - В: Календар "Св. св. Кирил и Методий". С., 1921.

Дамянов, Ж. 50-годишният юбилей на Френския колеж "Свети Августин" в Пловдив. - В: Календар "Св. св. Кирил и Методий", 1935.

Делегат. Първа конференция на католическите енории от източен обред в България. - В: Календар "Св. св. Кирил и Методий". С., 1930.

Динеков, П. История на българската литература, С., 1963, Т. 1.

Димевски, С. Римокатолишката пропаганда сред българите след Берлинския конгрес - 1878-1880. - Духовна култура, 1964, кн. 10-11.

Димитров, Б. Петър Богдан Бакшев – български политик и историк от XVII век. С., 1985.

Димитров, Г. Княжество България в историческо, географско и етнографическо отношение. Т. I. С., 1894.

Дичев, П. Нашите колонисти. Народно-стопанска студия. С., 1902.

Добрева, Н. Исторически и етнографски сведения за павликяните в Пловдивския край. - В: Годишник на Народния етнографски музей. Т. I, Пловдив, 1970.

Дочев, Д. Пловдив между двете войни. Т. II. Пловдив, 1995.

Драгов, Х. 20 години календар "Св. Кирил и Методий". - В: Календар "Св. св. Кирил и Методий". 1937.

Драгов, Х. Добротворното дело на отец Йосиф Алоати и сестра Еврозия Алоати основатели на обществото на сестрите евхаристинки. (По случай 50-годишнината от основаването на делото). С., 1939.

Друл, А. История на лазаристката мисия в Македония. - В: Църковно-исторически архив. Т. II, С., 1986.

Дуйчев, И. Прояви на народното самосъзнание у нас през XVII век. - Македонски преглед, 1942, кн. XIII.

Дуйчев, И. Софийската католическа архиепископия през XVII век. С., 1939.

Елдъров, С. Католиците в България 1878-1899. С., 2002.

Елдъров, С. Униатството в съдбата на България. Очерци из историята на Българската католическа църква от източен обред. С., 1994.

Еленков, И. Католическата църква от източен обред в България от времето на нейното учредяване с присъединението на част от българския народ към Рим през 1860 г. до средата на XX век. С., 2000.

Жечев, Т. Българският великден или страстите български. С., 2000.

Иванов, М. Рубрика "Паметници на миналото". Одринската източно-католическа митрополия - Енорийските църкви "Св. Илия" в Киришханата и "Св. Димитър" в Каика. - В: Календар "Св. св. Кирил и Методий". С., 1932.

Илков, Д. Принос към историята на град Стара Загора. Пловдив, 1908.

Иречек, К. История на българите. Търново, 1886.

История на Стара Загора. С., 1966.

Йоан, архим. Втори Ватикански събор. - Духовна култура, 1966, кн. 10-11.

Каниц, Ф. Дунавска България и Балканът. Т. II. С., 1997.

Кертев, Г. Поляци и българи. Делото на отците възкресенци в Одрин 1863-1918. С., 1936.

Кесякова, Е., Пижев А., Петрова Н., Шивачев С. История на Пловдив от древността до наши дни. Пловдив, 1999.

Кирил, Патриарх Български. Католическата пропаганда сред българите през втората половина на XIX век (1859-1865). С., 1962.

Кирил, Патриарх Български. Принос към българския църковен въпрос. Документи от Австрийското консулство. С., 1961.

Кирил, Патриарх Български. Принос към униатството в Македония след Освободителната война (1879-1895). Доклади на френските консули в Солун, С. 1968.

Кирил, Пловдивски митрополит. Натанаил, митрополит Охридски и Пловдивски (1820-1906). С., 1952.

Кирил, Пловдивски митрополит. Паисий митрополит Пловдивски в църковно-народната борба. Пловдив, 1948.

Кирил, Пловдивски митрополит. Панарет митрополит Пловдивски (1805-1883). С., 1950.

Клайнер, Б. История на България. С., 1977.

Клайнер, Б. Хроника на българското францисканство. С., 1999.

Константин, иконом. Наръчник за Пловдивска епархия. – Известия на българското географско дружество, 1935, кн. 3.

Куртев, Д. Стара Загора. С., 1966.

Кусев, В. Из дейността на приснопамятния Старозагорски митрополит Методий Йовчев Кусев. – Духовна култура, 1939, кн. 3-4.

Максим, Скопски и Пловдивски митрополит. Автобиография. Спомени. С., 1993.

Малички, П. История на християнската църква. Т. III, С., 1994.

Марков, А. Исторически очерк за Никополската епархия. – В: Календар “Св. св. Кирил и Методий”. С., 1932.

Марков, А. Отците редemptористи и първите капуцини в Софийско-Пловдивския викарият. – В: Календар “Св. св. Кирил и Методий”. С., 1943

Маркова, З. Ловеч в борбата за самостоятелна Българска църква. – Духовна култура, 1993, кн. 9.

Милаш, Н. Римокатолическата пропаганда, нейното начало и сегашното й устройство. С., 1901.

Милев, Н. Католическата пропаганда в България през XVII век. С., 1914.

Милетич, Л. Изследвания за българите в Седмиградско и Банат. С., 1987.

Милетич, Л. Из историята на българската католическа пропаганда през XVII век. (Отпечатък из “Български преглед”), С., 1894, Т. 10-12.

Милетич, Л. Италианци свещеници в България и българския език. – Италиано-българско списание, 1936, VI, кн. 3.

Милетич, Л. Книжнината и езикът на банатските българи. – В: СбНУНК, Т. XVI-XVII, С., 1890.

Милетич, Л. Нашите павликяни. – В: СбНУНК, Т. XIX, С., 1903.

Милетич, Л. Нови документи по миналото на нашите павликяни. – В: СбНУНК, Т. XXI, С., 1905.

Милетич, Л. Павликянското наречие. – В: СбНУНК, Т. VIII, С., 1912.

Монш, Ш. Викторен Галабер - един асопционист в България. – Във: Викторен Галабер. Двадесет и пет години сред българите. Дневник. Т. 1 (1862-1866). С., 1998.

Н. В. Пр. Архиеп. Анджело Джузепе Ронкали. – В: Календар “Св. св. Кирил и Методий”. С., 1926.

Намерански, Н. Езикът на чипровчани. – В: Сб. Чипровци 1688-1968. С., 1971.

Неделчев, И. Старозагорският митрополит Методий Кусев – живот и дейност. – Духовна култура, 1974, кн. 1.

Немски, Н. Пловдив през епохата на Възраждането и националноосвободителните борби. С., 1965.

Неофит, Видински митрополит. Видинска епархия. Историческо минало и съвременното й състояние. С., 1924.

Неофит, Видински митрополит. Исторически дела на родната църква. – Духовна култура, кн. 2, 1948.

Ников, П. Възраждане на българския народ. Църковно-национални борби и постижения. С., 1971.

Нягулов, Б. Банатските българи. Историята на една малцинствена общност във времето на националните държави. С., 1999.

- Панайотов, Т. Село Царев брод. Исторически очерк. Шумен, 1982.
- Пеев, В. Град Пловдив. Минало и настояще. Пловдив в миналото. Древния град. Т. I. Пловдив, 1941.
- Попов, Б. Родната православна църква. - Духовна култура, 1951, кн. 1.
- Попов, Х. Полски документи за унията. - В: Църковно-исторически архив. Т. I, С., 1981.
- Райков, Е. Произход на българокатолиците от Пловдивския окръг. - В: Календар "Св. св. Кирил и Методий". С., 1919.
- Райчевски, С. Нови документи за дейността на българските католици в Малкотърновско през периода 1862-1946 г. - Архивен преглед, 1991, кн. 2.
- Селимов, Н. Сведения за нашите училища. - В: Календар "Св. св. Кирил и Методий". С., 1929.
- Снегаров, И. Гръцки кодекс на Пловдивската митрополия. - В: Сб. на БАН, кн.21, С., 1949.
- Снегаров, И. Кратка история на съвременните православни църкви. Т. I, С., 1944; Т. II, С., 1946.
- Снегаров, И. Цар Фердинанд (1887-1918) и Българската църква. - Духовна култура, 1946, кн. 8.
- Списаревска, Й. Чипровското въстание и европейският свят. С., 1988.
- Станимиров, С. Политическата дейност на българските католици. С., 1988.
- Станимиров, С. Из черковната история на гр. Ловеч. - В: Ловеч и Ловешко, кн. 2, С., 1930.
- Станимиров, С. Към "Из черковната история на гр. Ловеч. - В: Ловеч и Ловешко, кн. 7, С., 1938.
- Станчев, К. Литературата на българските католици през XVII – XVIII век и преходът от средновековието към възрождане. - Литературна мисъл, 1981, бр. 3.
- Стара Загора. Рубрика "Нашите енории". - В: Календар "Св. св. Кирил и Методий". С., 1929.
- 100-годишният юбилей на отците капуцини в България (1841-1941). С., 1941.
- Събев, Т. Ловчански митрополити – предстоятели на Българската църква. - Духовна култура, 1970, кн. 9-10.
- Събев, Т. Самостояна народностна църква в средновековна България, Велико Търново, 2003.
- Табаков, С. История на град Сливен. Т. 2. С., 1924.
- Текела, Д. Някогашните павликяни и сегашните католици в пловдивско. - В: СбНУНК, Т. XI, С., 1894.
- Теодосий, митрополит. Православната църква и католическата пропаганда. С., 1913.
- Тодев, И. Франция, Ватиканът и Българското Възрождане. - Във: Викторин Галабер. Двадесет и пет години сред българите. Дневник. Т. I. (1862-1866). С., 1998.
- Теодоров-Балан, А. Българите католици в Свищовско и тяхната черковна борба. Летопис на Българското книжовно дружество в София. кн. II, 1900-1901, (Притурка към "Периодическо списание". кн. LXII. С., 1902.
- Тъпкова-Заимова, В., Генова Л. Френските училища в България и католическата духовна култура (втората половина на XIX-XX в.). - В: Католическата духовна култура и нейното присъствие и влияние в България. С., 1992.
- У. Католическата болница "Кн. Клементина" в София. - В: Календар "Св. св. Кирил и Методий". С., 1937.
- Фльори, А. Един френски колеж в България. С., 2003.
- Христов, К. Историята на униатството в Сливенската епархия. Сливен, 1906.
- Цанков, С. Богословският факултет у нас (1923-1933). - Годишник на Софийския Университет, Богословски факултет, Т. XI, 1934.
- Шишков, С. Пловдив в своето минало и настояще. Пловдив, 1926.
- Шопов, А. България в църковно отношение. Пловдив, 1889.
- Шумарев, В. Страници из църковно-народните борби в Неврокопско – несполучлив опит за уния. - Духовна култура, 1967, кн. 3.
- Юбилейна книга на катедралния храм "Св. Димитър" в град Сливен 1831-1931. С., 1931.
- Юбилейно тържество по случай тридесет годишнината на Духовната академия (Богословски факултет) 1923-1954. - Годишник на Духовната академия, Т. V, 1956.
- Borak, H. Splicanin fra Robert Menini, apostol bugarske. Zbornik Kacic, god. XIV, Split 1982.
- Chiappetta, L. Il codice di Diritto Canonico. Commento giuridico-pastorale. volume I, Napoli 1988.
- Clemente da Terzorio. Le missioni dei minori cappuccini. volume I, Roma, 1913.
- Criscuolo, V. Menini Robert, Baumer, R. - Scheffczyk L., Marienlexkon. vol. 4, St. Ottilien, 1991.

Cronologia di san Paolo della Croce. - Annuario Internazionale Passionisti. Roma, 1994.

D'Alatri, M. I cappuccini. Storia di una famiglia francescana. Roma, 1994.

Della Salda, F. Obbedienza e pace. Il vescovo A. G. Roncalli fra Sofia e Roma 1925-1934. Genova 1989.

Dujcev, I. Il cattolicesimo in Bulgaria nel sec. XVII. - Orientalia cristiana analecta, n. 111, Roma, 1937.

Dujcev, I. Il francescanesimo in Bulgaria nei sec. XIII e XIV, Roma, 1935, Estratto della °Miscellanea francescana, volume XXXIV, fasc. IV, 1934.

Eldarov, G. Monsignor Francesco Galloni (1890-1976). In Bulgaria (1921-1948). Archivio cattolico bulgaro di Roma "Abagar". 1989.

Fermendzin, E. Acta Bulgariae ecclesiastica. Zagrabiae, 1887.

Giorgini, F. I Passionisti nella Chiesa di Bulgaria e di Valachia (Romania). Roma, 1998.

Giovanni XXIII. Ottima e reverenda madre. Lettere di papa Giovanni alle Suore. Bologna, 1990.

Giovanni XXIII. Pensieri dal diario. Vicenza 1963.

Le missioni affidate ai PP. Passionisti dalla S.C. di Propaganda nella Bulgaria nel Peru e nella Cina. Roma, 1928.

Neuner, P. Breve manuale dell'ecumene. Brescia 1988.

Rivista italo-bulgara, VI, t. VI, n. 3, 1936.

Roncalli, A. Lettere dall'Oriente. Brescia, 1968.

Sofranov, I. La Bulgaria negli scritti dei missionari passionisti fino al 1841. Roma, 1985.

Sofranov, I. La missione passionista di Bulgaria tra il 1789 e 1825. Roma, 1982.

Tarnovaliski, A. Msgr. Andreas Canova Bulgariens erster Kapuzinermissionar - und Bischof (1841-1866). Bressanone, 1968.

Vataschki, R. La missione dei cappuccini in Bulgaria 1916-1941. Roma, 1997.

Vataschki, R. La sede episcopale cattolica di Sofia e Filippopoli tra la fine del 1847 e la prima meta del secolo XX, Sofia 1998.

Vatashki, R. I bulgari al Pontificio Istituto Orientale. – Трудове на катедрите по история и богословие на ШУ "Епископ Константин Преславски. Шумен, 2001, кн. 4.

V. Форми на самостоятелна работа

1. Написване на курсова работа по предварително зададена тема.

VI. Семестриален контрол

1. Присъствие на лекционен курс и семинарни занятия.

VII. Условия за допускане до изпитна процедура (вид, присъствие, форми на контрол в процеса на изучаване на учебната дисциплина)

Посещаемост на лекциите минимум 2/3 от часовете.

Предадена в срок и творчески разработена курсова работа.

VIII. Изпитна процедура. Схема/елементи, процедура на изпита, критерии за оценяване знанията и уменията на студентите, присъждане на кредити

Изпитът е устен с теглене на билети. Курсовата работа влияе върху окончателната оценка

На успешно издържалите изпита се присъждат 4 кредита

IX. Критерии за оценяване знанията, уменията и компетентностите на студентите, на оформяне на изпитната оценка, на присъждане на кредити.

Изпитни критерии:

Отличен б получават студенти, които демонстрират отлично ориентиране в идеите на отделните изследователски направления и тенденции и показват умения за самостоятелен анализ.

Много добър 5 получават студенти, които представят материала на високо ниво, но не познават детайлно библиографията по въпроса.

Добър 4 получават студенти, които се ориентират добре в материала от лекционния курс, без да могат да го анализират.

Среден 3 получават студенти, които познават отчасти материала по дисциплината, но не се справят със специфичната терминология.

Слаб 2 получават студенти, които не владеят основната информация от лекционния курс и не присъстват редовно на учебните занятия.

Х. Принципи на формиране на оценката

Оценяване: Важно е нивото на познаване на изследванията по проблема и тяхното аналитично осмисляне. Курсовата работа влияе върху окончателната оценка

Комплектът е подготвен от проф. д.теол.н. Румен Ваташки и гл. ас. И. Стоянова